

Deschiderea stagiunii la opera maghiară din Cluj-Napoca

(Costin Popa – 10 octombrie 2020)

În vremurile de restriște ale acestui adevărat al „treilea război mondial”, bacteriologic, cu inamici nevăzuți, teatrul de pe malul Someșului s-a încumetat la o premieră, „Flautul fermecat” de Mozart, cu care a inaugurat sezonul 2020-21. Când multe scene lirice anulează stagiuni întregi sau le întârzie, reduc numărul obișnuit al spectacolelor lunare sau le reprezintă în formă de concert, fără pauze, execută tăieturi abuzive și nemaiîntâlnite în partituri, urmărind o nejustificată limitare de timp sau le reproduc cu componentă redusă a ansamblurilor, unele dintre ele amplasate în alte locații și conexe audio-video cu platourile solistice grație capacităților tehnice moderne, Opera Maghiară clujeană nu a recurs la niciunul din aceste subterfugii, ci a prezentat cu curaj o producție integrală, coerentă și firească. Faptul că ne aflăm într-o stare specială se vedea doar prin locurile blocate în auditorium și prin avertizările repetate venite din difuzoare, impunând respectarea normelor impuse în pandemie.

Așadar, „Flautul fermecat”, opus cântat însă în limba maghiară, în loc de germana originală, ce-i drept cu supratitrare în română.

Gândind modern, regizorul Tompa Gábor nu a rezistat să nu ilustreze atmosfera din zilele noastre și, pe uvertură sau în primele scene ce au urmat cu Cele trei doamne ale Reginei Noptii, Tamino și Papageno. a proiectat pe fundal imagini crude din realitatea actuală... un oraș gol, pustit, viruși oribili, laboratoare, secții de ATI, izolette, sicrie, dar și sloganuri „Black lives matter”, decapitări de statui, revolte, incendieri, vehicule militare, aproape tot ce erodează frământata noastră civilizație de azi. Până și Tamino, în loc să fie învins de un șarpe fioros a ajuns într-o izoletă iar lui Papageno, pedepsit la muțenie de către Cele trei doamne, i s-a aplicat o... mască de-a noastră, cea de toate zilele. Chiar Pamina, prizonieră a lui Sarastro, purta mască, Cei trei copii au venit pe trotinete electrice iar garda lui Monostatos era formată din adevărați paratroopers.

După asemenea momente, odată stabilit cadrul de desfășurare în timp a acțiunii, Tompa Gábor s-a dedicat urmării fidele a tramei, din care nu a lipsit parcursul inițiativ al lui Tamino și al Paminei, însoțiți de Papageno, sub oblăduirea lui Sarastro spre un final nupțial cu petarde și confetti într-o catedrală creștină cu vitralii monumentale, proiectate pe decorurile masive, modulare, care până atunci se rotiseră ca niște volume enorme, cenușii, trecând prin tunete și trăsnete ce subliniau încercările la care erau supuși eroii. Doar scenele în care apărea Sarastro cu preoții lui deschideau un fundal bleu, luminos și solar. Simbolurile masonice nu au lipsit. Scenografie, Carmencita Brojboiu. Costumele, întrucâtva atemporale, i-au revenit lui Lucian Broscățean.

O echipă solistică tânără a fost preferată pentru spectacolul de premieră, cu care regizorul a lucrat exemplar în ceea ce privește mișcarea scenică, dinamica, gestualitatea. S-a adăugat rostirea bine gândită a recitativelor, plină de expresivitate, chiar dacă personal nu cunosc limba maghiară. Dar ținând seama de conținutul ideatic expus de libretistul Schikaneder, realizarea a fost pe deplin potrivită. Meritul revine în egală măsură pregătirii muzicale a spectacolului, dirijorului Selmeczi György.

Într-o ordine deloc întâmplătoare, îl numesc mai întâi pe baritonul Sándor Csaba (cunoscut și apreciat Don Giovanni la București și Iași), Papageno plin de vervă și mobilitate vocal-scenică, cu timbru consistent, aplomb în arii și mare avantaj în duetul cu Papagena (Kolcsár Katalin). Ca Sarastro, basul Köpeczi Sándor, cu ținută și atitudine impecabile, a cântat cu glas cald și rotund, cu frazare nobilă și evidente daruri de „pedalist”.

Papageno

Pamina și Sarastro

Regina nopții

Pamina

Tamino și
Cele trei doamne

Ispitele

Sarastro și
Consiliul preoților

Scenă final

Final

O plăcută surpriză a fost frumoasa voce a tinerei soprane Gebe-Fügi Renáta (Pamina), lyrică în cea mai bună accepțiune a cuvântului, ce a desenat linii melodice expresive, pigmentate cu articulări penetrante. Pentru rolul de coloratură dramatică al Reginei Noptii, soprana Vigh Ibolya a cunoscut o evoluție ascendentă pe parcursul seriei, pornind de la un contra-Fa supra-acut nu foarte sigur (prima arie), trecând cu bună staccatură prin prima strofă a celei de-a doua arii, dar un final mai puțin îngrijit, până la ultima strofă, finalizată vehement, spectaculos. Tamino a fost junele tenor Erdős Róbert, cu timbralitate lyrică agreabilă, frumoasă linie de cânt, a cărui susținere tehnică va spori odată cu acumularea experienței, așa încât fermitatea rostirii va crește, îndeosebi spre finalul partiturii. Un glas cu perspective în alte roluri mozartiene sau ca „tenore di grazia” belcantist. Voce impunătoare și look pe măsură a avut Peti Tamás Ottó (Monostatos), excelente au fost Cele trei doamne ale Reginei Noptii (sopranele Fülöp-Gergely Timea, Barabás Zsuzsa, mezzosoprana Veress Orsolya), bine pregătite muzical. Îi notez în continuare pe Sipos Endre (Primul preot și Primul paznic), Sándor Árpád (Al doilea preot și Al doilea paznic).

Au participat cu bune rezultate Corul (pregătit de Kulcsár Szabolcs), Corul de copii (cu funcțiune complexă în locul Celor trei copii, pregătire muzicală Kálló Krisztián), Orchestra (concertmaestru Barabás Sándor), Ansamblul de balet (ce l-a incitat pe Papageno, cu coregrafia semnată de Jakab Melinda). Bagheta lui Selmeczi György a indus tempouri potrivite și a condus cu autoritate.

După succesul premierei, doresc viață lungă producției cu „Flautul fermecat” de Mozart la Opera Maghiară din Cluj-Napoca. Din păcate nu depinde nici de managerul teatrului, Szép Gyula, nici de cei ce au pus-o în pagină, realizatori, interpreți.

* *Foto:* Szabadi Péter.